

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın, **Tarım ve Orman Bakanı Vahit KIRIŞCI** tarafından Anayasa'nın 98'inci ve İçtüzüğü'nün 96'ıncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Murat ÇEPNİ

İzmir Milletvekili

Sel, iklim koşullarına, meteorolojik oluşumlara, bölgelerin jeoteknik ve topoğrafik niteliklerine bağlı olarak gelişen bir doğa olayı olmasına karşın, akarsu havzalarında hidrolojik dengeyi bozan; sanayileşme, düzensiz ve kontrolsüz yapılaşma faaliyetleri, arazi yapısını bozan tarımsal yöntemler, her türlü atıkların ve hafriyatların dere yatakları ve civarına atılması, dere yataklarından düzensiz kum ve çakıl alınması gibi dere yataklarını daraltan uygunsuz müdahaleler nedeniyle afete dönüşmektedir. Gereken tedbirlerin alınmaması sonucunda sel felaketleri depremlerden sonra en büyük can ve ekonomik kayıplara neden olmaktadır.

Tarım ve Orman Bakanlığı'nın verilerine göre, 2011-2020 yılları arasında 1266 taşkın meydana gelmiş, 127 kişinin hayatını kaybetmiş ve 115 bin 960 hektar alan su altında kalmıştır. Sel afetleri en çok Karadeniz, Akdeniz ve Marmara Bölgelerinde yaşanmaktadır. 11 Ağustos 2021'de Türkiye'nin en büyük felaketlerinden biri olarak tarihe geçen Kastamonu, Sinop ve Bartın illerini etkileyen sellerde 82 kişi hayatını kaybetmiş, 16 kişi için kayıp başvurusu yapılmıştır.

Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü Taşkın, Arıza ve Müdahale Mekânsal Bilgi Sistemi (TAMBİS) aracılığıyla derelerin üzerinde bulunan köprü ve menfezleri incelemiştir. Köprü ve menfezlerin uygun teknik kullanılarak yeterli kesitte yapılıp yapılmadığını kontrol eden ekiplerin raporlarına göre; Düzce'de 2.438, Samsun'da 424, Sinop'ta 462, Giresun'da 356, Trabzon'da 385, Rize'de 611 dere yaptığına yapılan uygunsuz yapı ve Balıkesir'de 327, Giresun'da 125, Karabük'te 68, Muğla'da 58, Sakarya'da 52, Rize'de 44, Artvin'de 38, İstanbul'da 27, Hatay'da 21 uygunsuz köprü olduğu tespit edilmiştir. Köprülere yapılan ve tehlikeye davetiye çıkaran uygunsuz müdahalelerin en çok belediyeler, il özel idareleri ve Karayolları Genel Müdürlüğü eliyle gerçekleştirildiği belirtilmiştir. Ayrıca, Trabzon'da 2013-2020 yılları arasında toplam 85, Giresun'da 42, Balıkesir'de ise 32 dere yataklarına malzeme dökme ihbarı yapılmıştır.

Uygunsuz köprülerin büyük bölümünün taşkınları engelleyici olmak bir yana tehlikeye davetiye çıkarttığı, mevcut yapıların yenilenmesinde debi hesabı yapılmadığı belirtilmiştir. Geçen sene 82 kişinin yaşamını yitirdiği sel felaketi ve 2022 yılında 11 köprünün yıkıldı dikkate alınarak dereler üzerinde ortaya çıkması muhtemel taşkınların etkilerini artıran çok sayıda köprü ve menfezlerin uygun kesit ve tekniklerle yeniden inşa edilmesi ve dere yataklarına uygunsuz müdahalelerin durdurulması, 4373 sayılı Taşkın Sulara ve Su Baskınlarına Karşı Koruma Kanunu ve ilgili yönetmelikler kapsamında gerekli tedbirlerin alınması gerekmektedir.

Bu bağlamda;

- 1- 10 şehirde 1051 uygunsuz köprü ve 7 şehirde 4805 dere yatağına inşa edilen yapı için Bakanlığınızın ne gibi çalışmaları olacaktır?
- 2- Taşkın önleme amacıyla yapılan setlerin, köprülerin uygun bir şekilde inşa edilmemesinin gerekçesi nedir?
- 3- İhmal ve tedbirsizlik nedeniyle felakete dönüşen sellerin can ve ekonomik kayıplara neden olmaması için ne gibi önlemler almaktasınız?
- 4- Akarsu ve Dere Yataklarının Islahı genelgesi uyarınca taşkınlarla mücadele edebilmek amacıyla, akarsu ve dere yataklarının ıslahı programı uygulamaya konulmuş mudur?
- 5- Akarsu ve derelerin ıslahı konusunda ilgili kurum ve kuruluşlarla işbirliği yapılmakta mıdır?
- 6- 2022 yılı içinde hangi şehirlere taşkın erken uyarı sistemi kurulacaktır? Bu şehirler hangi kriterlere göre belirlenmiştir?
- 7- Son beş yılda taşkın koruma kriterlerine uygun olmadığı için kaç sanat yapısı yıkılmıştır?
- 8- Dere yataklarına atıkların bırakılmaması ve uygunsuz müdahalelerin yapılmaması için ne gibi önlemler almaktasınız?
- 9- Taşkın riski taşıyan alanların önceden belirlenmesine ilişkin çalışmalarınız var mıdır? Taşkın riski taşıyan yerler için afet planları hazırlanmış mıdır?
- 10- Son beş yılda, bilimsel temelden yoksun uygulamalara izin veren, gerekli denetimleri yapmayan görevliler için soruşturma açılmış mıdır?
- 11- Sel felaketleriyle mücadele için hangi şehirlerde ne kadar alan kamulaştırılmıştır? Kamulaştırılan alanlara uygun yapılar inşa edilmiş midir?